

אֶת אֶהְרֹן וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנוֹ אֶלָּא בְּגִין לְאַמְשָׁא לֹון בְּמַלִּין וְלֹאדְבָרָא לֹון לְרַעוּתָא דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אוּף הָכָא קַח בְּמַלִּין. אֶת בְּנֵי אֶת יְחִידָךְ אֲשֶׁר אֶהְבַּת, הָרִי פְרֻשֵׁיהּ. וְלֵךְ לֵךְ אֶל אֶרֶץ הַמִּזְרֵה, כְּמוֹ שְׁנֹאמַר (שיר ד) אֵלַי לִי אֶל הַר הַמִּזְרֵה, לְתַקֵּן בְּמִקוֹם שְׂרָאוּי.

בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשְׁׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת הַמִּקוֹם מִרְחוֹק. בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי, הָרִי פְרֻשֵׁיהּ. אֵלָּא בִּיּוֹן שְׁאֵמַר וַיִּקַּם וַיֵּלֶךְ אֶל הַמִּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים, מָה הַטַּעַם בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּרָא אֶת הַמִּקוֹם מִרְחוֹק? אֵלָּא מִשּׁוֹם שְׁכָתוּב פִּי בִיצְחָק יִקְרָא לֵךְ זָרַע, וְזֶהוּ יַעֲקֹב שִׁיצָא מִמֶּנּוּ, וְזֶהוּ בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי. וַיֵּרָא אֶת הַמִּקוֹם מִרְחוֹק, כְּמוֹ שְׁנֹאמַר (ירמיה לא) מִרְחוֹק ה' נִרְאָה לִי.

וַיֵּרָא אֶת הַמִּקוֹם - זֶהוּ יַעֲקֹב, שְׁכָתוּב (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבֵי הַמִּקוֹם. הַסְּתַפֵּל אַבְרָהָם בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁהוּא הַדְּרָגָה הַשְּׁלִישִׁית, וְרָאָה אֶת יַעֲקֹב שֶׁעָתִיד לְצֵאת מִמֶּנּוּ. מִרְחוֹק, כְּמוֹ שְׁאֵמַרְנוּ מִרְחוֹק וְלֹא לְזִמְן קְרוֹב.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, מָה שָׁבַח שֶׁל אַבְרָהָם כְּשֶׁהִסְתַּפֵּל וְרָאָה שֶׁעָתִיד לְצֵאת מִמֶּנּוּ יַעֲקֹב, שֶׁהָרִי כְּשֶׁהִלֵּךְ לְעַקֵּד אֶת יַצְחָק אֵינוֹ שָׁבַח כָּל כּוֹף שְׁלוֹ?

אָמַר לוֹ, וְדַאי [הרי] שְׂרָאָה אֶת יַעֲקֹב, שֶׁהָרִי מִקְדָּם לְכֵן יָדַע אַבְרָהָם אֶת הַחֻכְמָה, וְהִסְתַּפֵּל עֲכָשָׁו בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהִיא דְרָגָה שְׁלִישִׁית לְעֲשׂוֹת שְׁלֵמוֹת, וְאִזּוֹ רָאָה אֶת יַעֲקֹב, שְׁכָתוּב וַיֵּרָא אֶת הַמִּקוֹם. אֲבָל עֲכָשָׁו עָמַד לוֹ הַדְּבָר מִרְחוֹק, מִשּׁוֹם שֶׁהִלֵּךְ לְעַקֵּד אֶת יַצְחָק וְלֹא רָצָה לְהִרְהֵר אַחֲרֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אֶת אֶהְרֹן וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנוֹ אֶלָּא בְּגִין לְאַמְשָׁא לֹון בְּמַלִּין וְלֹאדְבָרָא לֹון לְרַעוּתָא דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אוּף הָכָא קַח בְּמַלִּין. אֶת בְּנֵי אֶת יְחִידָךְ אֲשֶׁר אֶהְבַּת הָא (ד קכ ע"א) אוּקְמוּהָ. וְלֵךְ לֵךְ אֶל אֶרֶץ הַמִּזְרֵה כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (שיר ה שירים) אֵלַי לִי אֶל הַר הַמִּזְרֵה. לְאַתְקַנָּא בְּאַתְרָא דִּיתְחַזִּי:

בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשְׁׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת הַמִּקוֹם מִרְחוֹק. בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי הָא אוּקְמוּהָ, אֵלָּא בִּיּוֹן דְאַתְמַר וַיִּקַּם וַיֵּלֶךְ אֶל הַמִּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים מָה טַעְמָא בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּרָא אֶת הַמִּקוֹם מִרְחוֹק. אֵלָּא בְּגִין דְכָתִיב פִּי בִיצְחָק יִקְרָא לֵךְ זָרַע וְדָא הוּא יַעֲקֹב דְנִפְק מִנִּיהּ וְהָא הוּא בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי. וַיֵּרָא אֶת הַמִּקוֹם מִרְחוֹק כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (ירמיה לא) מִרְחוֹק יֵי נִרְאָה לִי.

וַיֵּרָא אֶת הַמִּקוֹם. דָּא הוּא יַעֲקֹב דְכָתִיב, (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבֵי הַמִּקוֹם. אֶסְתַּפֵּל אַבְרָהָם בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי דְאִיהוּ דְרָגָא תְּלִיתָא וְחָמָא לִיהּ לְיַעֲקֹב דְזִמִּין לְמִיפַק מִנִּיהּ. מִרְחוֹק כְּמָה דְאַמְרֵן מִרְחוֹק וְלֹא לְזִמְן קְרוֹב. אָמַר לִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר מָה שְׁבַחָא אִיהוּ לְאַבְרָהָם כִּד אֶסְתַּפֵּל וְחָמָא דְזִמִּין לְמִיפַק מִנִּיהּ יַעֲקֹב. דְהָא כִּד אֲזִיל לְמִיעַקֵּד לִיהּ לְיַצְחָק, לָאו שְׁבַחָא כָּל כּוֹף אִיהוּ דִּילִיהּ. אָמַר לִיהּ וְדַאי (והא) חָמָא לִיהּ לְיַעֲקֹב דְהָא מִקְדָּמַת דְנָא יָדַע אַבְרָהָם חֻכְמָתָא, וְאַסְתַּפֵּל הַשְּׁתָא בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי דְאִיהוּ דְרָגָא תְּלִיתָא לְמַעַבְד שְׁלִימוֹ וְכַדִּין חָמָא לִיהּ לְיַעֲקֹב דְכָתִיב וַיֵּרָא אֶת הַמִּקוֹם. אֲבָל הַשְּׁתָא קִימָא לִיהּ מְלָה מִרְחוֹק בְּגִין דְאֲזִיל לְמִיעַקֵּד לִיהּ לְיַצְחָק וְלֹא בְעָא לְהִרְהֵר אַבְתְּרִיהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

מרחוק חמא ליה גו אספקלריאה דלא נהרא בלחודוי, ובגין כן חמא ליה ולא אתגלי כלא, דאלו אספקלריאה דנהרא הוה שכיח על האי אספקלריאה דלא נהרא אתקיים עליה אברהם כדקא יאות, אבל מרחוק, בלחודוי הוה, מרחוק.

מאי טעמא אסתלק מהאי מלה אספקלריאה דנהרא בגין דהאי דרגא דייעקב הוה. ובגין דייעקב עד לא אתייליד לא אשתפח השתא על האי דרגא. ותו בגין דיהו ויקבל אגרא. וירא את המקום מרחוק דא יעקב כמה דאתמר מרחוק דלא זכה ביה. (ראייה בענייני כהאי עלמא אלא מרחוק מנו האי דרגא דהא כד אתא יעקב מית הוה אברהם ואסתלק מעלמא וירא את המקום מרחוק אבל לא כראיה אחרת):

ויבאו אל המקום אשר אמר לו האלהים וגו'. רמיז (הקמא) הכא דאף על גב דאתו ליהווא ראייה וחקא לייעקב, אמר אברהם ודאי קדשא בריך הוא ידע בגוונא אחרא דאתחזי, מיד ויבן שם אברהם את המזבח וגו'. מה כתיב לעילא ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי, הא אוקמוה. אבל מאי טעמא לא אתיב ליה (מיד) מיד. אלא בגין דהא אסתלק מרחמי דאבא על ברא ובגין כן כתיב הנני בני, הנני דאסתלקו רחמי ואתהפך לדינא:

ויאמר אברהם, ולא כתיב ויאמר אביו, דהא לא קאים עליה פאבא אלא בעל מחלוקת הוה ביה. אלהים יראה לו השעה. יראה לנו מיבעי ליה, מאי יראה לו. אלא אמר ליה אלהים יראה לו לגרמיה, כד איהו יצטריך. אבל השתא בני ולא אמרא. מיד וילכו שניהם יחדו.

לעצמו כשהוא יצטרף, אבל עכשו בני, ולא כבש. מיד וילכו שניהם יחדו.

מה הטעם הסתלקה מהדבר הזה האספקלריה המאירה? משום שזו הייתה דרגתו של יעקב, ומשום שעדין לא נולד יעקב, לא נמצא פאן על הדרגה הזו. ועוד, כדי שילך ויקבל שכר. וירא את המקום מרחוק - זה יעקב, כמו שנתבאר מרחוק, שלא זכה בו. [ראייה בענייני בעולם הוה, אלא מרחוק, מתוך הדרגה הזו, שהרי כשבא יעקב, אברהם היה מות והסתלק מהעולם. וירא את המקום מרחוק, אבל לא כראיה אחרת].

ויבאו אל המקום אשר אמר לו האלהים וגו'. רמיז (ראה) פאן, שאף על גב שבאו לאותה ראייה וראה את יעקב, אמר אברהם, ודאי הקדוש ברוך הוא יודע בגון אחר שראוי, מיד ויבן שם אברהם את המזבח וגו'. מה כתוב למעלה? ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי. הרי פרשוה. אבל מה הטעם לא השיב לו [דבר] מיד? אלא משום שהרי הסתלק מרחמים של אב על בן, ולכן כתוב הנני בני, הנני שהסתלקו הרחמים והתהפך לדין.

ויאמר אברהם, ולא כתוב ויאמר אביו, שהרי לא עמד עליו פאב, אלא בעל מחלוקת היה עמו. אלהים יראה לו השעה. היה צריך (לכתב) יראה לנו, מה זה יראה לו? אלא אמר לו אלהים יראה לו לעצמו כשהוא יצטרף, אבל עכשו בני, ולא כבש. מיד וילכו שניהם יחדו.